

Lausuntopyyntö rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain muuttamista koskevasta hallituksen esityksen luonnoksesta

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoanne hallituksen esityksen luonnoksesta, joka koskee rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain (jäljempänä sovittelulaki) muuttamista.

Sovittelulain mukaisen sovittelun on perustuttava aina vapaaehtoisuudelle, mutta kun uhri ja epäilty ovat keskenään lähisuhteessa, voi olla vaikea selvittää, onko uhri antanut suostumuksensa sovitteluun vapaaehtoisesti. Lähisuhdeväkivallan sovittelussa siis on riskinä, että uhri painostetaan osallistumaan sovitteluun vastoin tahtoaan. Sovittelussa tehtävät ratkaisut eivät suoraan vaikuta rikosprosessin kulkuun, mutta käytännössä sovinto voi johtaa esimerkiksi esitutinnan rajoittamiseen tai syytteen nostamatta jättämiseen.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että soviteltavaksi ei saisi enää ottaa väkivaltaa sisältäviä rikoksia, jotka ovat kohdistuneet rikoksesta epäillyn läheiseen. Sama koskisi seksuaalirikoksia, henkeen ja terveyteen kohdistuvia rikoksia, eräitä vapautteen kohdistuvia rikoksia sekä ryöstörikoksia. Läheisen käsitteen osalta viitattaisiin rikoslain 21 luvun 16 §:n 1 momentin 2 kohtaan, joka koskee syyttäjän syyteoikeutta lievässä pahoinpitelyssä. Sovittelun kieltö ei kuitenkaan koskisi asianomistajarikoksia.

Tausta

Hallituksen esityksen luonnos perustuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan perhe- ja lähisuhdeväkivallan sovittelusta pääsääntöisesti luovutaan.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on varmistaa, että sovittelulain mukaiseen sovitteluun ei enää otettaisi väkivaltaa sisältäviä rikoksia tai muita vastaavantyyppisiä rikoksia, joissa uhri ja rikoksesta epäilty ovat lähisuhteessa keskenään ja joissa siksi on vaikeaa selvittää, onko uhri antanut suostumuksensa sovitteluun vapaaehtoisesti. Samalla pyritään varmistamaan, että kun kyse on lähisuhteesta tapahtuneesta rikoksesta, rikosprosessi ei katkea ainakaan sen vuoksi, että asiassa on saavutettu sovittelulain mukainen sovinto.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään jättämään lausuntopalvelu.fi:ssä. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat antaa lausuntonsa.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi.

Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia, ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä ja hankkeen sivuilla Hankeikkuna-palvelussa. Yksityishenkilöiden lausuntoja ei kuitenkaan automaattisesti julkaista Hankeikkuna-palvelussa. Jos yksityishenkilö haluaa, että hänen lausuntonsa julkaistaan myös Hankeikkunassa, hänen tulee lähettää tästä pyyntö osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi ja mainita pyynnössä hankkeen tunniste STM094:00/2023.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään maanantaina 5.8.2024.

Valmistelijat

Neuvotteleva virkamies Laura Terho, puhelin 0295 163 550 ja sähköposti etunimi.sukunimi@gov.fi (20.6.2024 asti)

Johtaja Jari Keinänen, puhelin 0295 163 311 ja sähköposti etunimi.sukunimi@gov.fi (24.6.-5.7.2024)

Liitteet:

[Luonnos - Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain muuttamisesta.pdf](#)

[Utkast - Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om medling vid brott och i vissa tvister.pdf](#)

Jakelu:

Amnesty International Suomen osasto ry
Aseman Lapset ry
Enkäisevä päihdetyö EHYT ry
Ensi- ja turvakotien liitto
Etelä-Karjalan HVA
Etelä-Pohjanmaan HVA
Etelä-Pohjanmaan sovittelutoimisto

Etelä-Savon HVA
Exit ry
Helsingin kaupunki
Helsingin sovittelutoiminta
HUS
Hämeen sovittelutoimisto (Kanta-Hämeen toimipiste)
Hämeen sovittelutoimisto (Päijät-Hämeen toimipiste)
Ihmisoikeuskeskus
Ihmisoikeusliitto
Itä-Uudenmaan HVA
Kainuun HVA
Kanta-Hämeen HVA
Keski-Pohjanmaan HVA
Keski-Suomen HVA
Keski-Suomen sovittelutoimisto
Keski-Uudenmaan HVA
Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti
Kuntoutussäätiö sr
Kymenlaakson HVA
Kymi-Saimaan sovittelutoimisto
Lapin HVA
Lapin sovittelutoimisto
Lapsiasiavaltuutetun toimisto
Loisto settlementti ry
Lyömätön Linja Espoossa ry
Länsi-Uudenmaan HVA
Länsi-Uudenmaan sovittelutoimisto
Mannerheimin Lastensuojeluliitto
Maria Akatemia ry
Miesjärjestöjen keskusliitto ry
Miessakit ry
Monika-Naiset liitto
Naisasialiitto Unioni ry
Naisjärjestöjen Keskusliitto – Kvinnoorganisationernas Centralförbund r.y
Naisjärjestöt yhteistyössä – Kvinnoorganisationer i samarbete
Naisten Linja Suomessa ry
Oikeusministeriö
Pelastakaa Lapset ry
Pirkanmaan HVA
Pirkanmaan sovittelutoimisto
Pohjanmaan HVA
Pohjanmaan sovittelutoimisto
Pohjois-Karjalan HVA
Pohjois-Karjalan sovittelutoimisto
Pohjois-Pohjanmaan HVA
Pohjois-Savon HVA
Pohjois-Savon sovittelutoimisto
Pohjois-Suomen sovittelutoimisto
Poliisihallitus
Päijät-Hämeen HVA
Rikoksettoman elämän tukisäätiö

Rikosasioiden sovittelun neuvottelukunta
Rikosasioiden sovittelun neuvottelukunta
Rikosuhripäivystys
Rovaniemen, Ranuan ja Posion sovittelutoimisto
Satakunnan HVA
Satakunnan sovittelutoimisto
Seta ry
Setlementti Tampere ry
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
Suojellaan Lapsia, Protect Children ry.
Suomen kuntaliitto ry
Suomen sovittelufoorumi ry
Suomen Sovittelun Tuki ry
Syyttäjälaitos
Tasa-arvoasiain neuvottelukunta
Tasa-arvovaltuutetun toimisto
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Tukinainen ry
Tuomioistuinvirasto
Turvallisen vanhuuden puolesta – Suvanto ry
Ulkoministeriö
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi ry
Vantaa ja Keravan HVA
Vantaan sovittelutoimisto
Varsinais-Suomen HVA
Varsinais-Suomen sovittelutoimisto
VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry
Väestöliitto ry
Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
Ålands landskapsregering
Ålands medlingsbyrå

1. Yleinen kanta lähisuhdeväkivallan sovittelusta luopumiseen

Mikä on yleinen kantanne siihen, että lähisuhdeväkivallan sovittelusta luovuttaisiin pääsääntöisesti?

- Erittäin myönteinen
- Jokseenkin myönteinen
- En osaa sanoa
- Jokseenkin kielteinen
- Erittäin kielteinen

Voitte perustella kantaanne edelliseen kysymykseen.

2. Vaikutukset

Voitte kertoa kantanne esityksen vaikutusten arvioinnista. Onko esityksellä joitain sellaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei vielä ole kuvattu?

3. Lakiehdotuksen 3 a § (henkilösuhteet)

Voitte kommentoida henkilösuhteita, joita lähisuhdeväkivallan sovittelun kieltö koskisi.

4. Lakiehdotuksen 3 a § (rikokset)

Voitte kommentoida rikoksia, joita lähisuhdeväkivallan sovittelun kieltö koskisi.

5. Lakiehdotuksen 3 a § (muuta)

Onko teillä muuta kommentoitavaa esitysluonnoksen 3 a §:stä?

6. Muuta

Onko teillä muuta kommentoitavaa esitysluonnoksesta?

Sosiaali- ja terveysministeriö

Terho Laura
Sosiaali- ja terveysministeriö